NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VIII. **Kraków, piątek 3 kwietnia 1925** **Nr. 78**

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: ... Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 270. — Konto czekowe ... wie Nr. 141.123 ...

... administracyi. ... uwzględnione. Rękopisów ... redakcya nie odpowiada. Redaktor ... do 1 w południe.

Cena Numeru **15** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% drożej.

Powitanie wygłoszone z okazyi otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego

przez Wielebnego Naczelnego rabina Dra J. H. Hertza w dniu 1 kwietnia w Jerozolimie.

Jako Naczelny rabin zjednoczonych hebrajskich gmin wszechświatowego imperyum brytyjskiego składam życzenia naszych Braci ze Wschodu i Zachodu, z Północy i Południa naszej Matce Syonowi w dniu otwarcia hebrajskiego Uniwersytetu w Jerozolimie, siedzibie Izraelowej. Dzisiejsze uroczyste zebranie i okoliczność, która je wywołała, są zaprawdę czemś „nowem pod słońcem". Uważam to sobie za wielki zaszczyt, że jestem jednym z tych, których wybrano, by przedstawili Wam znaczenie tego jedynego w swoim rodzaju i pozbawionego precedensów historycznych zdarzenia w historyi Izraela. Uczynię to najpierw w języku rządzącego tu mocarstwa, a potem w naszym kochanym świętym języku hebrajskim.

Otwarcie hebrajskiego Uniwersytetu we wiecznej stolicy wiecznego narodu to prawdziwy etap w historyi ducha. Skierowuje on wzrok nasz ku początkom cywilizowanych współczesnych społeczeństw Zachodu. Chaos ciemnych wieków, początków średniowiecza kończy się około roku 1000-ego, a w wieku 11 dokonywa się już renesans życia umysłowego europejskiego. Nie w inny sposób, jak przez poznanie arabsko-żydowskiej kultury, prysły lody długiej umysłowej stagnacyi feudalnej Europy w promieniach letniego słońca. Najwcześniejsze Uniwersytety w Palermo i Bolonii w Oxfordzie i Paryżu, oto objawy odrodzenia europejskiego intelektu. Powstaje nowa potęga w świecie, który jeszcze jęczy pod przemocą brutalnej siły fizycznej powstaje Uniwersytet, materyalne wcielenie nauki. Wkrótce nowa ta potęga zdobywa sobie rząd dusz i od jednego stulecia ku drugiemu wzmaga się jej potężny i doniosły wpływ na życie narodów.

Transcendentalne znaczenie dzisiejszej ceremonii polega na fakcie, że naród, który był najuporczywszy w swej pogardzie dla siły brutalnej i w swej czci dla czystego ducha, naród którego kult dla nauki rozciąga się poprzez całe tysiąclecia, naród, który chlubi się nieprzerwaną naukową tradycyą, idącą wstecz aż ku najwcześniejszym, zaczątkom starożytnej cywilizacyi, naród którego prace umysłowe przygotowały grunt pod pierwsze Uniwersytety 1.000 już lat temu, naród, który od tego czasu uprawiał winnice duchowe wszystkich innych narodów, ten naród nareszcie bierze się do uprawy własnej swojej duchowej winnicy. I w dniu dzisiejszym gdy widzieliśmy jednego z najwybitniejszych mężów stanu świata, byłego premiera Wielkiej Brytanii i rekt. słynnego Uniwersytetu w Cambridge, który poprzez tysiące mil, poprzez tyle krajów i mórz przybył do nas by oficyalnie otworzyć Uniwersytet hebrajski w Jerozolimie, „jesteśmy jako ci, którzy śnią. Dokonało się i to dokonało się wspaniale to, o czem wielu przypuszczało, że nigdy się nie dokona. W pełnem czci skupieniu i w bezbrzeżnej wdzięczności powtarzamy święte słowa: „Tego to dokonywa Pan Bóg nasz; i tak to dzieją się cudy w naszych oczach własnych".

Prawda! Może trzeba będzie całych dziesiątków lat nato by skończyć pracę, którą dziś rozpoczynamy, by powstał zupełny i zamknięty całokształt organizmu uniwersyteckiego z wszystkimi wydziałami i oddziałami. Przez wiele lat instytucya nasza będzie przedewszystkiem zajmowała się badaniem a nie nauczaniem. Uczeni podejmą tu żmudną walkę z ciernistymi problemami naszego kraju: zajmą się nawodnieniem go, zalesieniem, hygieną, podzwrotnikowemi epidemiami i na wszystkie te zagadnienia padnie jasny snop naukowego światła. Znakomici i uznani uczeni będą starali się, by odkryć granice poznania i będą usiłowali przedrzeć się poprzez mrok, który z tej i z tamtej strony otacza jeszcze granice odkrytej i poznanej już prawdy. Zadaniem tych mężów będzie nie tyle podawanie faktów, ile metody odkrywania faktów i objaśniania ich w świetle zdobyczy nauki. Poprzez prace tych mężów działających po myśli chlubnego żydowskiego ideału „nauki dla nauki" Uniwersytet stanie się na pewno prawdziwem laboratoryum przyszłej myśli. Powiększać będzie i rozszerzać intelektualny kapitał ludzkości i wyjaśniać zasady które stały się częścią składową nagromadzanej od niepamiętnych czasów wiedzy. W ten sposób Uniwersytet współczesny oddaje ogromne usługi społeczeństwu w naszych czasach, w czasach powszech nej demokracyi. Dzisiaj mamy rządy ludu przez lud. Na tem polega demokracya. Ale niestety niema dziś kraju, w którymby masy szerokie nie były jeszcze nieoświecone i nie obznajomione w stopniu dostatecznym z przeszłością, historyą, tradycyą; a kiedy tylko spostrzegają, że przeszłość staje im na drodze, wówczas bez wahania usuwają ją na bok. Demokracye nie odznaczają się dziś wielką skromnością i mają niczem niepokrzmioną wiarę w swe własne siły; wierzą w to głęboko, że jeżeli zerwą z przeszłością, to potrafią wybudować przyszłość lepszą od wszystkiego, co było dotychczas. W czasach zmiany i pośpiechu, w czasach, w których szerzy się nagminnie na tle nowoczesnego tempa życia panika i histerya, Uniwersytet nie jest niczem innem jak ostoją wielkich cywilizacyjnych idei, które rządzą historyą. Przy pomocy historyi wykazuje Uniwersytet że niema żadnych sakramentalnych, odwiecznych i immanentnych zalet zmiany samej przez się, że nie wszystko co jest nowe jest równocześnie dobre, że jakkolwiek zegar społecznego życia wymaga nieraz nakręcenia, to jednak nakręcanie go zbyt gwałtowne albo zbyt częste musi prędzej czy później doprowadzić do zupełnego jego zepsucia. Jednem słowem Uniwersytet uwalnia nasz umysł od wszystkiego co ciasne, stronnicze i przejściowe i ratuje teraźniejszość przed bezpłodnem powtarzaniem przeżytych błędów.

Przystępuję wreszcie do przedstawienia szczególnego celu Uniwersytetu jerozolimskiego. Nie ma być tylko ślepym naśladownictwem, albo tłomaczeniem na język hebrajski angielskich, amerykańskich, niemieckich, czy rosyjskich wyższych wszechnic naukowych. Zresztą nie możemy zaraz od początku podjąć na seryo rywalizacyi z wielkiemi intelektualnemi centrami Europy i Ameryki o ile chodzi o astronomię, geologię medycynę albo chemię. Pozatem niema niczego specyficznie żydowskiego w charakterze tych przedmiotów i jak wielkimi by były przyczynki do ich rozwoju, to przecież trudno porównywać je z zasługami naszego narodu, które łączą się z rozwojem czysto duchowych wartości życiowych. Wymaźmy je wszystkie, a świat wróci — by użyć określenia rabinicznego — do stanu Tohu-Wabohu, do stanu pierwotnego chaosu moralnego. Oto największy żydowski przyczynek do skarbnicy ludzkości, którego wytłómaczenie, zastosowanie i dalsze rozwijanie musi pozostać raz na zawsze głównem zadaniem naszego Uniwersytetu podstawową racyą bytu hebrajskiego Uniwersytetu jerozolimskiego. Tutaj student w poszukiwaniu za znajomością wszystkiego najlepszego, co powiedziano, pomyślano i przeżyto w Izraelu, pozostawać będzie pod kierownictwem nauczycieli, dla których nie będzie co żydowskie nie będzie obcem i którzy przywyjąą mu żydowski punkt patrzenia na wszystko, co dokoła niego. Tego to bowiem potrzebują Żydzi dziś przedewszystkiem i to posiadać będzie największe, prawdziwe życiowe znaczenie tak dla nas, jak i dla naszych dzieci. Legendarna Esterka Kazimierza Wielkiego, króla polskiego, opuszczona przez Niego wędrowała — jak powiada legenda — po świecie w poszukiwaniu za swemi oczami, ponieważ nie mogła zbliżyć się do tronu Wszechmogącego, nim nie odzyskała swych własnych oczu, których pozbawił ją jej królewski kochanek. Esterka służyć nam może jako symbol dzisiejszej żydowskiej tragedyi. I my nie możemy zjawić się przed sądem historyi i my nie możemy spodziewać się że odkryjemy na nowo świetne źródło żydowskiej twórczej energii nawet na naszej własnej ziemi i nawet w swym własnym hebrajskim języku, jeżeli nie nauczymy się patrzyć na życie, jego zadania i cele, pod kątem widzenia żydowskim, nam nie odzyskamy naszych oczu żydowskich. Tutaj, w hebrajskim Uniwersytecie jerozolimskim, Żyd znajdzie swe oczy.

Samo się przez się rozumie, że jeżeli uczniowi ma być dany punkt widzenia żydowski, to ci którzy kierują studyami na Uniwersytecie jerozolimskim, muszą ten punkt widzenia posiadać. Muszą posiadać głębokie przekonanie, że nowa Judea jest bezpośrednim potomkiem dawnej Judei i że misyą Judei dawnej czy nowej jest przedewszystkiem być Judeą. Innemi słowy ich zadaniem nie śmie być tworzenie naśladowczej bezpłciowej i eklektycznej kultury w Erec Israel. W przeciwnym razie szybko Uniwersytet hebrajski zmieniłby się na „Akre" z dni apostazyi hellenistycznej na warownię asymilacyi, z której słaba mniejszość mogłaby skutecznie podminować wieczne wartości kultury izraelickiej i zdziesiątkować szeregi makkabejskich obrońców świętej własności duchowej żydowskiej. Rzecz jasna, że nauczanie w tej instytucyi nie będzie niczem krępowane. Inkwizycya jest obcą duchowi Izraela. Nigdy nie mieliśmy wśród nas wężów, któreby gryzły, lub skorpionów, któreby kłuły i nikt nie mówił tu nigdy do swego bliźniego: „Jerozolima jest za ciasna byś mógł tu znaleźć swą duchową siedzibę". Profesorzy tego instytutu muszą być ludźmi w całem tego słowa znaczeniu wolnymi i muszą wyemancypować się z pod moralnej opieki Lagardów i Friedrichów Delitschów i wszystkich tych, którzy zaślepieni nienawiścią i pogardą zaprzeczają wszystkich naszych praw do do przeszłości i przyszłości.

Rabini powiadają nam, że budowniczymi narodu są Jego Uczeni. Oni są prawdziwymi twórcami Jego przyszłości. To też spodziewamy się, że Ci Mężowie, którzy poświęcą swoje życie dla badania przejawów Boskiego Ducha w zabytkach historyi i literatury, we wierzeniach i zwyczajach prawach i instytucyach Izraelskich, uczynią z uniwersytetu hebrajskiego prawdziwe sanctuarium żydowskiego geniusza, ognisko duchowe całego Izraela, centrum żydowskiej myśli, przepojonej entuzyazmem prawdziwie żydowskim dla wszystkiego, co prawe i wzniosłe, entuzyazmem, który sprawi, że Syon stanie się znowu w przyszłości stolicą odrodzonej ludzkości.

A wówczas dzień dzisiejszy, dzień otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie pozostanie zapisany jasnemi zgłoskami na tablicach żydowskiej historyi na wieki wieków.

Uroczyste posiedzenie Koła Żyd. z okazyi otwarcia U. H.

Posłowie ukraińscy pozdrawiają Uniwersytet Hebrajski.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4. (Sin.) Dziś odbyło się uroczyste posiedzenie Koła żydowskiego, zwołane dla uczczenia otwarcia uniwersytetu hebrajskiego

Uroczyste przemówienie wygłosił prezes Koła pos. **Reich**, który podniósł znaczenie uroczystości otwarcia pierwszego żydowskiego uniwersytetu. Otwarcie Uniwersytetu hebrajskiego jest jasnem światłem w otaczających nas w golusie ciemnościach. Mowca w imieniu Koła żydowskiego przesyła uniwersytetowi hebrajskiemu życzenia owocnej pracy i pomyślnego rozwoju dla dobra narodu i całej ludzkości.

Po przemówieniu pos. Reicha zjawiła się na posiedzeniu delegacya klubu ukraińskiego, złożona z sen. Czerkawskiego, Chruckiego i Kozickiego.

Sen. Czerkawski złożył w imieniu klubu ukr. życzenia Kołu żyd. i za jego pośrednictwem całemu narodowi z okazyi dzisiejszej uroczystości otwarcia uniwersytetu hebr., który mieć będzie doniosłe znaczenie dla rozwoju kulturalnego narodu żyjącego w rozprószeniu i walczącego ciężko o swoje prawa.

Pos. Reich podziękował delegacyi za życzliwe słowa, poczem posiedzenie zamknięto.

Telegram Koła Żydowskiego do Uniw. Hebr.

Warszawa, 1 4. (Sin) Koło żydowskie wysłało następujący telegram w języku hebrajskim do Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie:

„Koło żydowskie w Sejmie i Senacie Rzeczypospolitej Polskiej jako reprezentacya ludności żydowskiej w Polsce przyłącza się do chóru radości narodu żydowskiego z okazyi uroczystości otwarcia pierwszego uniwersytetu hebr. w Jerozolimie. — **Reich**".

Telegram Klubu Ukraińskiego do Uniw. Hebr.

Klub ukraiński wysłał do uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie następujący telegram w języku francuskim:

„W imieniu tej części narodu ukraińskiego, która mieszka w granicach państwa polskiego, a pozbawiona jest wyższej uczelni narodowej, witamy serdecznie założenie Waszego pierwszego uniwersytetu, wielkiego ogniska kultury żydowskiej.

— Reprezentacya Ukraińska w Sejmie i senacie Rzeczypospolitej polskiej".

Rząd sowiecki wyda Polsce ks. Uszasa i Łaszkiewicza

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4. Sin. Ks. Ussak, który schronił się wczoraj w konsulacie polskim w Mińsku, został wydanym władzom sowieckim i przewieziony do Petersburga.

Pos. sowiecki w Warszawie, pan Wojkow był dziś w ministerstwie spraw zagr. i zaznaczył stanowisko sowieckie wobec zamordowania przeznaczonych do wymiany Bagińskiego i Wieczorkiewacza.

Jak się dowiadujemy, władze sowieckie postanowiły mimo tragicznego zajścia w Stołpcach wydać ks. Ussaka i sędziego Łaszczkiewicza (przeznaczonych, jak wiadomo, do wymiany za Bagińskiego i Wieczorkiewicza).

Wydanie ma nastąpić w piątek.

Konwent seniorów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4. (Sin) Na posiedzeniu konwentu seniorów wicemarszałek Moraczewski przedstawił, iż ze względu na obfity porządek dzienny jutrzejszego posiedzenia sejmu, jest wskazanem ograniczyć czas przemówień do 12 minut. Postanowiono sprawę zgromadzeń zdjąć z porządku dziennego, a w dyskusyi nad wnioskiem nagłym Wyzwolenia o rozwiązanie sejmu nie stosować ograniczeń co do czasu. W razie przyjęcia nagłości wniosku odbędzie się dyskusya merytoryczna na posiedzeniu piątkowem.

* * *

Warszawa, 1. 4. (Sin) Na komisyi skarbowej przyjęto projekt ustawy o popieraniu budowy domów mieszkalnych w miastach.

Rząd będzie się starał o zniechęcenie ludności do wyjazdu zagranicę!

Posiedzenie komisyi budżetowej. — Przed uchwaleniem budżetu na rok 1925. — Przemówienie prem. Grabskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4 Sin. Na posiedzeniu komisyi budżetowej przedstawił referent pos. **Zdziechowski** całość budżetu na rok 1925.

Przedstawiwszy sposób wykonania budżetu za rok miniony, wykazywał referent postępy jakie przedstawia budżet obecny. Następnie omawiając kryzys gospodarczy w kraju zanacza, iż polityka premiera Grabskiego była antygospodarcza, lecz że nie jest to winą rządu lecz sejmu, który dawał rządowi podatki rujnujące kraj. Wprowadzenie podatku majątkowego w kraju bez kapitału było czynem antygospodarczym, równie jak wprowadzenie podatku obrotowego, który pozatem przyczynił się znakomicie do zwiększenia drożyzny. Następnie omówił referent sprawę ujemnego bilansu handlowego, zalecając w końcu przedewszystkiem oszczędność dla wykonania budżetu na rok 1925 w obecnych ramach.

Następnie zabrał głos premier Grabski, udzielając z początku wyjaśnień co do będącego w obiegu bilonu, zapowiadając w najbliższej przyszłości wycofanie banknotów jednozłotowych. Premier wskazuje, iż najbliższe pół roku będzie ciężkie dla naszego życia gospodarczego i że trzeba będzie oszczędzać ażeby pozostać w ramach budżetu.

Obecnie do aktualnej obecnie sprawy paszportów oświadczył p. premier, że chodzi tutaj o znaczne ograniczenie wyjazdów i że rząd **starać się będzie o zniechęcenie ludności do wyajazdu zagranicę. Należy się raczej starać o zatrzymanie ich w kraju,** ażeby przy pomocy pieniędzy któreby zagranicą wywieźli, przyczynić się do rozbudowy krajowych zdrojowisk. W tym celu rząd jest gotów część pożyczki amerykańskiej na to przeznaczyć. Jest to tak samo dobry cel jak odbudowa fabryk.

Na tem posiedzenie skończono. Jutro odbędzie się trzecie czytanie budżetu.

Z Senatu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu senatu ratyfikowano konwencyę handlową z Holandyą.

Referent sen. Grabski prosi, by sprawę brać poważnie, choć jest to nasz trzynasty traktat handlowy i referowany jest 1. kwietnia.

W dalszym ciągu załatwiono kilka drobnych spraw, poczem odroczono posiedzenie do 23 kwietnia. Było to ostatnie posiedzenie przed świętami.

Ustawa o poborze rekruta na rok 1925

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 1. 4. (Sin) Na posiedzeniu komisyi wojskowej referował pos. **Kościałkowski** ustawę o poborze rekruta na rok 1925.

Pos. **Miedziński** atakuje min. spraw wojsk. z powodu złego szkolenia wojska i stawia wniosek o wyrażenie votum nieufności min. Sikorskiemu.

Wniosek pos. Miedzińskiego upadł uzyskawszy tylko 4 głosy.

Do art. 2. ustawy o poborze rekruta stawia pos. Lieberman wniosek, aby służba trwała 1 rok. Wniosek upadł uzyskawszy 5 głosów.

GMINY ŻYDOWSKIE NA KRESACH.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 1 4. (Sin) Na posiedzeniu Koła żyd. obradowano nad sprawą gmin żydowskich na kresach i uchwalono starać się o rozciągnięcie ustawy o gminach obowiązującej w Kongresówce.Na konferencyę czwartkową która się odbędzie w tej sprawie z min. Thuguttem, wydelegowani zostali posłowie: Reich, Grinbaum, Brod, Weinzieher i Kirschbraun.

Porozumienie angielsko-tureckie w sprawie Mossulu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 1. 4 (D.) Rokawania turecko-angielskie w sprawie Mossulu przybierają bardzo pomyślny charakter, tak że istnieje nadzieja, że niepotrzebną będzie interwencya Ligi narodów. Turcya zgadza się na ugodowe załatwienie sprawy w zamian za otrzymanie miasta Mossul i południowej części wilajetu Mossul. W zamian za to daje Anglii gwarancye co do granic Iraku.

Francya odnosi się do tej zmiany w rokowaniach angielsko-tureckich przychylnie.

Stany Zjedn. nie udzielą pożyczek na zbrojenia

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 1. 4. (D) Z Waszyngtonu donoszą: Na konferencyi prasowej oświadczył przedstawiciel rządu, że St. Zjednoczone mogą udzielić państwom europejskim pożyczek na cele gospodarcze, ale nigdy na zbrojenia, jak to miało miejsce w kilku państwach na wschodzie Europy.

Aresztowanie mordercy Amalii Leierer

(Telefonem od naszego korespondenta)

Morawska Ostrawa, 1. 4. (D) Władze policyjnie aresztowały tu pewnego osobnika, podejrzanego o współudział w zamordowaniu Amalii Leierer w Budapeszcie. Istnieje podejrzenie, że osobnik ów, podający, że nazywa się Schlesieger, jest identyczny z poszukiwanym jednym z morderców Leierer, Petersem.

Rokowania Grecyi z Romunią o przymierze

Wiedeń, 1. 4. (D) Grecya przystąpi w krótkim czasie do rokowań z Rumunią o zawarcie przymierza.

Uroczystości z okazyi otwarcia Uniw. Hebr. w Krakowie

Uroczysta akademia hebrajska. — Podniosły nastrój. — Nabożeństwo w synagodze postępowej. — Uroczyste kazanie rabina Dr. Schmelkesa.

UROCZYSTA AKADEMIA HEBRAJSKA.

Pierwszą uroczystością urządzoną z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego była akademia hebrajska, która skupiła znaczną ilość publiczności, szczególnie zaś starszej młodzieży. W imieniu „Tarbutu" zagaił akademię

P. SZ. WALKOWSKI,

który w serdecznych słowach podniósł doniosłość i znaczenie tej pamiętnej chwili w której wśród gór judejskich powstaje najwyższa uczelnia hebrajska. Każdy naród przeżywa okres powstania, rozkwitu i upadku, po którym następuje okres zupełnej śmierci narodu. Naród przechodzi potem do wielkiego cmentarzyska narodów, do historyi. Także i naród żydowski przeżywał takie okresy, lecz po każdym okresie upadku przychodził okres rozkwitu i rozwoju. Po ostatnim okresie upadku, okresie asymilacyi nadszedł czas rozkwitu syonizmu. Wszechnica hebrajska jest pierwszym zwiastunem tego rozkwitu. Uniwersytet hebrajski stworzy nam nową kulturę hebrajską, opartą o wiedzę i etykę równocześnie w duchu proroków naszych.

Góra Cofim stoi naprzeciw góry Morii, z której wyszło hasło: „I miecze przekujecie na lemiesze". Z tej przyczyny możemy śmiało wyrazić nadzieję, że wszechnica nasza stanie się światłem dla wszystkich narodów i początkiem nowego okresu dla naszego narodu. Jako drugi przemówił

P. BENZION RAPAPORT,

który w niezwykle interesującym głębokim i owianym szczerem uwielbieniem dla dóbr duchowych żydostwa przemówieniu wskazał na analogię, jaka istnieje między stworzeniem jesziwy przez Jochanana Ben Zakaja a obecnem otwarciem Uniwersytetu Hebrajskiego. W czasie, gdy wróg pustoszył Jerozolimę, gdy naród był gnębiony ciężką niewolą Rzymian i stał na progu długo wiekowego golusu stworzył starzec Jochanan Bethamidrasz, dzięki któremu zachowaliśmy naszego ducha narodowego. Tak, jak wówczas w chwili, kiedy straciliśmy naszą samodzielność narodową a zbudowaliśmy świątynię dla ducha narodowego tak i dzisiaj, kiedy stajemy u progu nowego okresu w naszych dziejach, u progu, gdy ciemny golus zdaje się już być za nami a pierwsze blaski odrodzenia ukazują się na niebiosach żydostwa budujemy świątynię dla ducha żydowskiego. Nie zadawalniamy się tą godną najwyższej czci pracą chaluca palestyńskiego, lecz budujemy naszą własną wszechnicę, która ma skupić wszystkie żywotne siły duchowe żydostwa.

Podobieństwo między czynem Jochanana Ben Zakaj a czynem, którego dokonuje żydostwo w obecnej chwili polega na tem, że oba te czyny mają na celu tworzenie duszy narodowej. Każda społeczność składa się tak jak jednostka z duszy i ciała. Ciało narodu to jego teraźniejszość, dusza to oparcie teraźniejszości na przeszłości i na nadziejach przyszłości. Dusza narodu to jego zmysł historyczny. Biada narodowi, który żyje wyłącznie teraźniejszością. I w łonie żydostwa istnieją grupy, które przemawiają li tylko w imię teraźniejszości. Grupy te nie mają nic wspólnego z żydostwem jako całością. One też stoją zdala od dzisiejszej uroczystości. Nie rozumieją ciągłości ducha naszej historyi. My natomiast budujemy całą naszą przyszłość na tych podstawach, które nam przekazała przeszłość.

Przez cały czas golusu kształtowała się dusza narodu w bethamidraszu. Bethamidrasz był tym źródłem, z którego żydostwo czerpało przez wieki świadomość i poczucie narodowe. Wgłębiając się w skarby ducha żydowskiego stawał się Żyd tego ducha gorliwym bojownikiem i obrońcą.

Uniwersytet hebrajski ma za zadanie również kształtować duszę narodu. Skupi on wokoło siebie wszystkie dotąd rozproszone siły, pracujące na niwie ducha żydowskiego.

Po przemówieniu p. Rapaporta przyjętem długotrwałemi oklaskami przemówił p. Kopelowicz.

W uroczystej akademii wziął udział ponadto chór Szaru pod batutą p. dyr. Sperbera. Pieśni odśpiewane przez chór jakoteż produkcye solowe p. Sperbera przyjęła publiczność długotrwałymi oklaskami.

W podniosłym nastroju po odśpiewaniu „Hatikwy" i całego szeregu pieśni hebrajskich zakończono akademię hebrajską.

* * *

We środę rano odbyło się w synagodze postępowej przy ul. Miodowej uroczyste nabożeństwo z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego. W nabożeństwie wzięli udział przedstawiciele licznych organizacyi i instytucyi żydowskich, jakoto przedstawiciele gminy żydowskiej Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej dla zachodniej Małopolski i Śląska, reprezentanci Stowarzyszenia kupców żyd. i Stowarz. rękodzielników, reprezentanci loży „Bnej Brith", „Towarzystwa przyjaciół uniwersytetu hebrajskiego", i przedstawiciele młodzieży akademickiej, młodzież szkolna i licznie zebrana publiczność. Po odprawieniu modłów przez nadkantora p. Dawida Taffla wygłosił

RABIN DR. SCHMELKES

uroczyste kazanie. W serdecznych słowach wskazał rab. dr. Schmelkes na doniosłość faktu otwarcia Najwyższej Uczelni żydostwa.

„Rękojmię przyszłości twej, podwaliną zbawienia twego będzie nauka i wiedza a bojaźń Boża skarbem twoim".

Na ziemi nieśmiertelnych proroków — mówił kaznodzieja — nowo powstała świątynia ducha otwiera swe podwoje dla wszystkich narodów, dla wszystkich wyznań. Na górze Cofim powstaje nowy ośrodek wiedzy i kultury, który objawić ma całemu świątu utajone siły narodu żydowskiego. W skupieniu zwracamy się wszyscy ku Jerozolimie gdzie najlepsi bracia nasi, najszlachetniejsi synowie świata biorą udział w poświęceniu nowego przybytku wiedzy w którym czysta myśl pracować będzie nad poznaniem prawdy Wiekuistej. Tworzy się nowy warsztat pracy dla odkrycia tajemnic odległych krajów dla głębszego zrozumienia przeszłości starych narodów. Wszechnica Jerozolimska będzie łącznikiem między szczepami, które do dnia dzisiejszego stanowią dwa odrębne, niezrozumiałe dla siebie światy; będzie tłumaczem różnych wyznań, które hołdując odmiennym celom i dążnościom stoją zupełnie zdala od siebie. Najwyższa uczelnia hebrajska będzie sercem i mózgiem narodu żydowskiego, który jak ongiś nadal przemawiać będzie do ludów językiem psalmów i proroków. Słońce, którego odnowienie dzisiaj poświęcamy, a które nowym blaskiem zajaśni nad grodem Dawida ogarnie promieniami swemi wszystkich naszych braci gdziekolwiek przebywają. To nowe ognisko duchowe skupi koło siebie kwiat młodzieży żydowskiej, która pilnie i umiejętnie pracuje na niemal wszystkich warsztatach nauki i sztuki. Bujny owoc, który wyrośnie na nowo zasadzonem drzewie oświaty podniesie znaczenie nasze powagę naszą, w oczach narodów, które naród żydowski za czasów swej świetności obdarzył skarbami swego ducha.

W tej epokowej chwili, której równej niema w naszych dziejach, korzymy się w duszy przed niebiańskiemi postaciami bohaterów ducha którzy nas podtrzymywali w czasach zwątpienia i rozpaczy, składamy hołd heroom czynu, którzy nie zważając na żadne trudności i ofiary utorowali nam drogę do odrodzenia i wyzwolenia; wyrażamy cześć naszej młodzieży świadomej celu i pełnej zapału, która podejmując się najuciążliwszej pracy, dokonuje cudów energii i poświęcenia; otuchy i odwagi dodaje nam wspaniałomyślność tych cywilizowanych narodów, które okazują pełne zrozumienie dla naszych praw do najwyższych dóbr kultury.

Po odśpiewaniu Hatikwy przez chór pod batutą p. Józefa Hoffmanna publiczność w uroczystym nastroju rozeszła się.

Żyd. Towarzystwo Gimnatyczne w Krakowie

komunikuje: Na odbytem dnia 31. III. br. plenarnem zebraniu Członków, poświęconem otwarciu hebrajskiego Uniwersytetu uchwalono jednomyślnie wysłać telegram powitalny w języku hebrajskim do Jerozolimy z wyrazami radości i hołdu dla powstałej pierwszej placówki duchowego wyzwolenia narodu żydowskiego na wolnej ziemi, przystąpić w charakterze członka protektora do krak. Oddziału Tow. Przyjaciół Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie z jednorazową wkładką 50 zł. oraz wziąć oficyalny udział w uroczystościach związanych z otwarciem Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie.

Modlitwa z okazyi poświęcenia Hebr. Uniw. jerozolimskiego

wygłoszona przez Wielebnego Nacz. rabina Dr. J. Hertza.

(Tłumaczenie z angielskiego)

Boże wszechświata, który rządzisz nami wszystkimi, przychodzimy dziś do Ciebie radośnie, by modlić się do Ciebie i dzięki składać Twemu świętemu Imieniu za Twe miłosierdzie i Twą łaskę. Wielkich rzeczy, o Panie, dokonałeś wobec nas; i nową pieśń zaśpiewamy Ci dziś zato, żeś nas utrzymał przy życiu, żeś nas zachował i umożliwił nam uczestniczyć dziś w poświęceniu Wielkiego Domu Nauki, hebrajskiego Uniwersytetu w Jerozolimie, mieście świętem. „Tego to dokonywa Pan; takie to cudy dzieją się w naszych oczach". Oto dzień, który dał nam Pan nasz Wiekuisty, będziemy się nim cieszyć i radować. Boże nasz i Boże Ojców naszych, zapraw dę wiemy, Ty, że praca nasza byłaby daremną, gdybyś Ty, o Panie, Domu z nami nie budował. Przyjmij w łasce nasze dzisiejsze modły, byś utwierdził Dom ten i utrzymał go nadal tak, by stał się źródłem religii i mądrości zkąd Twój Naród czerpać będzie Torę i naukę, radę i pomoc. Spraw, by Twoja boska Istota mieszkała w nim na wieki wieków. Zachowaj między nami mędrców Izraela, którzy oświecają oczy nasze blaskiem Tory. Wprowadź nas w spustoszony ongiś gmach, tak, by Izrael na swej ziemi odnowił się i odmłodził. Boże nasz w niebiesiech. Pobłogosław twórcom i kierownikom Uniwersytetu tego, jego żądnym wiedzy uczniom i wszystkim jego przyjaciołom: jego Ekscellencyi Wysokiemu Komisarzowi Ziemi Świętej; Czcigodnemu Uczonemu, któremu było danem być zwiastunem radosnej wieści o sympatyi brytyjskiej dla żydowskiej siedziby narodowej w kraju Izraela; i nareszcie wszystkim tym, którym serce nakazało pielgrzymkę do Ziemi Świętej i udział w dzisiejszych uroczystościach. Ochroń ich wszystkich od nieszczęścia i zła; zachowaj ich przy życiu; oby łaskawe Twe przyrzeczenia uległy w nich pełnemu urzeczywistnieniu. Błogosławionym jesteś gdy odchodzisz.

Stróżu Izraela! Zachowaj resztki Twego Narodu! Niech rozpostartym będzie namiot Twego pokoju nad dziećmi każdego Narodu, którzy zamieszkują ten kraj pod opieką najmiłościwiej nam panującego władcy Jego Królewskiej Mości, Króla Jerzego V. Przyspiesz ten dzień, w którym wszystkie narody zrozumieją, że mamy jednego Ojca, że jeden Bóg stworzył nas wszystkich, a wówczas bogobojność i pobożność zapanują na ziemiach i na morzach.

„Niech łaska Pana naszego Boga Wiekuistego będzie z nami i niech utwierdzi pracę rąk naszych na wieki wieków, Amen!"

Prima aprilis - Bundu i antysemityzmu „postępowego"

(x) „Hebrajskie prima aprilis" — pod tym tytułem zamieszcza „demokratyczny organ antysemityzmu postępowego w Polsce „Przegląd Wieczorny" artykuł wstępny na marginesie otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Palestynie.

Pod tym samym prawie tytułem napada, — na

tego słowem „występuje" określić nie można — bundowska „Folkszeitung" na nową „instytucyę klerykalną".

Dziwne zbratanie się bundowców j antysemitami „postępowymi" uderzać musi każdego, to nagle i nie spodziane pobratymstwo ideowe mówi wiele za siebie. Komentarze są na pierwszy rzut oka zbyteczne, ale interesującą jest rzeczą zbadać pobudki tych dwuch wrogich wystąpień. I tu odrazu widzimy, że „Przegląd Wieczorny" kieruje się anglofobią i dlatego nie bardzo się cieszy, gdy Anglia usadawia się politycznie w Palestynie. Na bzdury, złośliwości i różne niesmaczne wycieczki postępowego paralityka z „Przeglądu" nie mamy wcale ochoty reagować, tembardziej, że stanowisku polskiej prasy wobec żydowskiej odbudowy Palestyny poświęciliśmy już sporo miejsca.

Ale nasz „zły" brat z Bundu rozsierdził się na dobre i aż kilka artykułów uniwersytetowi poświęcił, nie wliczając krótkich i dłuższych feljetonów. Jeżeli ktoś tak bardzo głośno krzyczy, widocznie go boli. Pojmujemy ten szczery ból Bundu gdy musi własnemi oczyma przyglądać się dziełu odbudowy Palestyny, gdy musi we własnych szeregach zwalczać nastroje palestyńskie. Pociesza się więc niebożczek, że to psychoza masowa, że nie traci zupełnie gruntu pod nogami, że nadejdą jeszcze dla „Bundu" dobre, świetne czasy.

Marne to pociechy bankruta, który żyje resztkami kredytu, który nie widzi przed sobą żadnej drogi wyjścia. Ulitujmy się więc nad jego cierpieniem, ale uszanować tego bolu nie potrafimy. Mający „Folkszeitung" o maskaradach o klerykaliźmie i tylko pół gębkiem wspomina o bankructwie i rozpadaniu się swego szkolnictwa. Czemu nie zastanowił się nad strasznem położeniem swych szkół? Czemu nie mobilizuje wszystkich swych sił, by te szkoły uratować? Czemu nie łamie rąk z rozpaczy nad brakiem teatru?

Bo kultura, szkoła, literatura — to dla „Bundu" tylko partyjny kapitał. Interes partyi przedewszystkiem — oto maksyma tych czerwonych półasymilatorów.

Krzyczą i ujadają tak głośno, bo się boją o los partyi. Do budowy nie zdolni, żyją teraz tylko krzykiem. Piana występuje im na usta, gdy widzą, że żydostwo buduje i tworzy.

Głosy prasy warszawskiej o zamachu na Bagińskiego i Wieczorkiewicza

Prasa warszawska bardzo ostro występuje przeciwko zamachowi na Bagińskiego i Wieczorkiewicza wyrażając obawę o los polskich więźniów bolszewickich, których oczekuje teraz wielkie niebezpieczeństwo.

Na razie przytoczymy tylko głosy „Kuryera Porannego" i „Warszawianki".

I tak „Kuryer Poranny" pisze:

> Ciężką krzywdę dla interesów państwa stanowi także przykład anarchii, zupełnie niedopuszczalnej w praworządnem społeczeństwie. Tem gorzej jest, że takiego przykładu dostarcza funkcyonaryusz władzy, której specyalnem zadaniem jest strzeżenie praworządności i porządku publicznego. Wielką za to odpowiedzialność ponoszą ci, którzy nie wahają się większą przywiązywać wagę do lekkomyślnego podniecania nie liczących się z niczem afektów, niż do wychowywania społeczeństwa w obowiązkach karności publicznej i uporządkowanego prawnego ładu państwowego.

Bardzo ostro przeciw policyi występuje „Robotnik", pisząc:

> Stało się to na kresach. Zbrodnię popełnił urzędnik policyjny! I to jest swego rodzaju przyczynkiem do gospodarki państwowej na kresach. Utrwalił się tam system samowoli administracyjnej, panuje tam duch bezprawia i gwałtu! Notowaliśmy liczne objawy policyjnego rozpasania i zdziczenia. I nie jest zapewne przypadkiem, że na tych „Dzikich polach" znalazł się policyant który uznał się za pana i władcę oddanych pod jego opiekę więźniów. Wytwarza się jakiś dziki chaos; jedni są opłacani przez bolszewików i pozostają w cichych z nimi stosunkach, drudzy uważają, że można i należy popełniać wszelkie zbrodnie w stosunku do bolszewików lub podejrzanych o bolszewizm. Tylko poczucia prawa i państwowości tam niemasz.
>
> Za policyę odpowiada p. Ratajski; za administracyę i policyę kresową — p. Smólski. Za kompromitacyę Państwa oni przedewszystkiem są odpowiedzialni i oni winni niezwłocznie ustąpić!

Także „Echo Warszawskie" żąda sanacyi stosunków panujących w policyi, motywując to w sposób następujący:

> Również musi być jasno wytłómaczone, co to za stosunki panują w policyi, że taki posterunkowy na takie waży się czyny? Podnosi rękę zbrojną na decyzyę Rządu? Co to wszystko razem jest? Czy czasem nie objawy choroby?
>
> Majestat Rzeczypospolitej podwójnie znieważony i ekspiacya nieunikniona. Śpieszmy z nią. Zaiste nie pora dzisiaj szukać dla Polski nowych powikłań i trudności na terenie międzynarodowym! Wprost nieobliczalne są te czynniki, które rządowi — gdyby nawet błądził — w tej formie rzucają już nie kłody, ale cuchnące bomby pod nogi. Wysiłki ministra spraw zagranicznych zmierzają na podstawie konsolidacyi wewnętrznej do skonsolidowania pokojowych stosunków z sąsiadami, ale cóż poradzić na to, kiedy się ta praca ministra nie spodobała w ostatniej chwili policyantowi!

Wreszcie i „Kuryer Warszawski" to samo zajmuje stanowisko, pisząc:

> „Fakt, że władza polska nie może zaufać nawet tym organom swym, które są jej bezpośrednim ramieniem wykonawczem, wzbudzi znowu podejrzenie, że „w Polsce jak kto chce" i zachwieje autorytetem państwowym. To kryteryum zewnętrzne dominuje dziś i musi znaleźć główny wyraz w naszych wrażeniach, lubo istnieją jeszcze inne wielorakie motywy moralnego potępienia anarchii zdradzających się w samosądach".

KRONIKA POLITYCZNA.

Rada Naczelna P. P. S. o kwestyi narodowościowej

Jak już donieśliśmy, obradowała w niedzielę i w poniedziałek w Warszawie Rada Naczelna P. P. S. Na porządku dziennym była między innemi sprawa narodowościowa w Polsce. W sprawie tej przyjęto następującą rezolucyę:

Rada N. stwierdza, że jednym z najpilniej domagających się rozwiązania zagadnień życia wewnętrznego Polski jest sprawa narodowościowa.

Rada N. oświadcza, że P. P. S. w myśl uchwał swych Kongresów wysuwa w tej dziedzinie nast. żądania:

1) autonomia terytoryalna dla mniejszości narodowych, zamieszkujących zwarte terytorya;

2) całkowite i rzeczywiste równouprawnienie wszystkich obywateli Rzeczypospolitej;

3) zapewnienie w drodze ustawowej wszystkim mniejszościom narodowym zupełnej swobody rozwoju kulturalnego.

Rada N. stwierdza, że P. P. S. — nie przerywając ani na chwilę walki o żądania powyższe, użyje niezwłocznie wszystkich środków rozporządzalnych w celu:

1) przeprowadzenia gruntownej naprawy administracyi państwowej w województwach wschodnich;

2) wprowadzenia w życie przepisów Konstytucyi,

GEORGES CLEMENCEAU.

Baron Moses

(Ciąg dalszy).

Teatr wydawał mu się tak samo nudnym jak życie. Czyż mogły go zainteresować czyny ludzi, którzy podstępem, przemocą (albo też uciekając się do jakiegoś deus ex machina) usiłują uzyskać rzeczy, których nie mają, gdy zapomocą marnego miliarda można się zupełnie obejść bez tych nudnych awantur? A gdy się ma takie proste rozwiązanie, albo gdy się człowiekowi zdaje, że w każdej chwili takie rozwiązanie mieć można jakąż satysfakcyę czerpać można z innego rozwiązywania problemów ludzkości?

Pozostały więc jeszcze piękne sztuki. Ziewać w operze po za obnażonemi zawsze prawie temi samemi plecyma, kupować przereklamowane obrazy, kierując się opinią fachowców, ponieważ własnego zdania w tych sprawach mieć nie można, a czynić to tylko dla mody albo z interesu? Albo może zbierać antyki, tabakiery lub — szelki, jak to czynił znany baron, lew paryskich salonów? Po co? Jakąż radość mieć można, gdy się hołduje tym śmiesznym oryginalnostkom?

Istnieją wreszcie i ostatecznie uczucia dla wszechludzkości, uczucia, płynące z miłości bliźniego, potrzeba służenia postępowi szerzeniem oświaty, pielęgnowaniem nauki, opieką nad wynalazkami. Ale i to wszystko jest już zbyt starem i nudnem i nie może wzbogacić duchowo człowieka, który wszak nie będzie oczekiwał nagrody za to, co ukochał, gdyż niczego nie kocha, chociażby z tego jednego powodu, ponieważ nie spotkał się jeszcze z zupełnem jakiemś oddaniem lub wręcz stanowczą odprawą.

Musi się coprawda być dobroczynnym, by z jednej strony zadowolić opinię publiczną, a z drugiej strony siebie samego. Nie przychodzi to zbyt trudno. W Karlsbadzie zobaczył Baron Mozes tablicę nowoczesnych faryzeuszy z napisem: Precz z żebraniną. Wręczając gminie małą jakąś sumkę dla celów dobroczynnych, nabywa się tem samem prawo aresztowania każdego żebraka, albo można pozwolić mu zginąć z głodu, a nikt nam nie zarzuci okrucieństwa, skoro się przecież ofiarowało jakąś sumę dla celów dobroczynnych. Jest to uproszczone chrześcijaństwo zmechanizowana ewangelia. A Baron Moses nie uznawał innej metody pomocy. Corocznie składał na ręce odpowiednich władz jakąś stałą kwotę, która była rodzajem dobrowolnego samoopodatkowania się. Gdy to uczynił, mógł co wieczór spokojnie sobie powiedzieć: „jestem dobrym".

Nie, biedny ten człowiek nie znał dobroci serca, tej głębokiej radości, którą nam sprawia zadośćuczynienie czyjemuś życzeniu, tej satysfakcyi płynącej często z rezygnacyi z własnego życzenia, z ofiary własnego ja, by tem okupić szczęście drugich. Ponieważ nie był jednak złym człowiekiem, a żebracy oblegiwali bramę jego pałacu stworzył daleko od swego prywatnego mieszkania jakąś instytucyę dobroczynną. Funkcyonaryusze tej instytucyi otwierali listy, które przychodziły pod jego adresem, przeprowadzali kontrolę faktów i zapodań petentów którym potem pomagali w miarę możności.

Nigdy mu nie przyszło na myśl, samemu zapoznać się z nędzą ludzką, samemu wdrapywać się na schody poddaszy lub zstępywać do nędznych suteryn, wzruszać się widokiem nieszczęścia i odczuwać bezbrzeżną rozkosz, gdy można pełną dłonią przyjść człowiekowi z pomocą, ulżyć jego niedoli i zmniejszyć tę sumę cierpienia i bolu bożym wyrokiem nad człowiekiem zawieszoną. Tego rodzaju myśli napewno by nie zrozumiał ten niewolnik własnego bogactwa.

Wychowany w murach stanowych przesądów, pozwalał rozdzielać, sam zaś nigdy nie dawał. Gdy stworzył szpital, lub bogatym datkiem obdarzył jakąś inną instytucyę dobroczynną, płynęły pieniądze wprawdzie z jego kasy ale ta pomoc nie była wyrazem jego duszy, nie pochodziła bezpośrednio z jego serca. Nie towarzyszyła jej myśl o tem cichem szczęściu, które do życia powołać mogły jego ręce. Jest to klątwa miliardów.

Moses, gdyby był biedny chwyciłby się każdego zajęcia, poznałby może wtenczas także to szczęście płynące z bolesnej ofiary siebie dla szczęścia czyjegoś. Jako bogaty człowiek nie miał dostępu do tego

dotyczących praw mniejszości narodowych;

3) przeprowadzenia w województwach wschodnich wyborów powszechnych do instytucyi samorządowych;

4) wykonania bez szykan i odchyleń ustaw tak zw. językowych;

5) zaniechania wszelkich szykan administracyjnych w stosunku do mniejszości narodowych, zwłaszcza w dziedzinie szkolnictwa i pracy oświatowej;

6) wyzwolenia polityki państwowej z pod wpływów nacyonalizmu.

Jak w poniedziałki pracują nasi posłowie.

Komisya budżetowa miała w poniedziałek wysłuchać generalnego referatu pos. Zdziechowskiego o budżecie. Oprócz referenta zjawili się na komisyi przewodniczący pos. Gruszka (Piast), pos. Rozmaryn (Koło żyd.), Pączek (P. P. S.), Michalski (Ch. N.), Michalak (N. P. R.), ks. Kaczyński (Ch. D.) Rymar (Z. L. N.) i Szpital (Piast) — razem zaledwie 9 członków komisyi, a dwa razy tyle senatorów, którzy z ciekawości przyszli się przysłuchać.

P. prezes ministrów Grabski, który przybył do Sejmu i miał uczestniczyć w komisyi, oświadczył, że inne zajęcia nie pozwalają mu tracić czasu na wyczekiwanie quorum i musi komisyę opuścić.

Wobec tego przewodniczący pos. Gruszka, odroczył posiedzenie komisyi na środę.

Przyjazd ministra Benesza do Polski

Czas przybycia p. Ministra Benesza do Warszawy nie jest jeszcze ostatecznie ustalony. Wedle ostatnich porozumiewań się najprawdopodobniej przybyłby p. Benesz na czas od 3-go do 5-go kwietnia br., bo gdyby nie zdążył do tego czasu przyjechałby dopiero po Wielkanocy. Z przyjazdem p. Ministra Benesza, oprócz podpisania układu handlowego polsko- czeskiego, związą się bardzo poważne narady polityczne.

Przyjazd socyalisty Pawła Boncoura

Za tydzień, w poniedziałek 6-go kwietnia, przyjedzie do Warszawy, na pięciodniowy pobyt w naszym kraju, p. Paul-Bancour, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli dzisiejszego świata politycznego francuskiego.

P. Paul- Bancour, należący do stronnictwa socyalistycznego, znalazł się po wyborach 11-go maja 1924 r. w obozie większości. W Komisyi Wojskowej, po zebraniu się Izby Deputowanych, był kandydatem lewicy na przewodniczącego ale w głosowaniu przeszedł jednak b. Minister Wojny w Rządzie p. Poincare'go p. Maginot, który dopiero obecnie, w wyborach na r. 1925, ustąpił miejsca kandydatowi lewicy. Wówczas zaś, w lipcu 1924, p. Herriot powołał p. Paul-Boncour'a na stanowisko przewodniczącego Rady Obrony Państwa. We wrześniu 1924 przybył p. Paul- Boncour do Genewy, jako jeden z delegatów francuskich na Zgromadzenie Ligi, a w szczególności jako główny przedstawiciel stanowiska wojskowo-politycznego Francyi w sprawie bezpieczeństwa i rozbrojenia, czyli w pracach nad Protokółem. Zarówno codzienne jego prace ówczesne jak dwie wielkie mowy w Komisyi Rozbrojeniowej, w chwili ustalania tam Protokółu, oraz w pełnem Zgromadzeniu, były szczególnie świetne.

Jest on bardzo gorącym przyjacielem Polski.

Pobyt w Polsce p. Paul- Boncour'a, który należy do najbardziej zaufanych przyjaciół politycznych p. Herriota będzie miał też poważne znaczenie dla utrwalenia wspólnych poglądów Francyi i Polski na obecne rokowania o bezpieczeństwo.

P. Paul Boncour, który przybywa na zaproszenie Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Ligi Narodów, przemawiać będzie na wielkiem zebraniu publicznem podejmowany będzie przez p. Ministra Spraw Zagranicznych i innych członków Rządu oraz przez koła polityczne w szczególności Sejmu i Senatu.

wszystkiego. Miał jednakowoż zawsze to uczucie, że czegoś niedostaje czegoś brak dobrodziejstwom, które wyświadczał. Nie mógł tylko wiedzieć, w czem ten brak polega.

„Nie jestem dość bogatym, by całkowicie usunąć nędzę z tego świata“ — zwykł był mawiać. Tanin tym frazesem usprawiedliwiał swoją niemoc. Nie zadał sobie jednak trudu, by stwierdzić czy rzeczywiście usunął nędzę przynajmniej tam, gdzie to mógł uczynić. Nie spytał się też nigdy, czemu tej jego ściśle tylko pieniężnej pomocy nie towarzyszy moralne zadośćuczynienie, które powstaje z bezpośredniego kontaktu między darującym, a obdarowanym.

Gdyby mu danem było poznać uczucie przyjaźni, gdyby on, niezdolny do uczuć przyjaznych wobec kogokolwiekbądź mógł przynajmniej zgłębić tę rozkosz bezinteresownej przyjaźni! Ale kto mógł być jego przyjacielem? Co za ludzi wogóle znał?

Żebraków, pasorzytów, przemysłowców i spekulantów, którzy zwracali uwagę tylko na jego pieniądze wielkich panów, którym niedowierzał i równocześnie im prawił komplimenty, a którzy ze swej strony go nie unikali, chociaż nie bardzo go szanowali. Reszta ludzkości była dla niego książką na siedem zamkniętą pieczęci. Gdzie i kiedy mógł bowiem się spotkać ze surową ale szczerą otwartością robotnika, z prostotą i dobrocią serca zwykłego człowieka, z bezinteresownym idealizmem myśliciela, któryby mu oczy otworzył na własne ja? Cdn.

NA MARGINESIE.

Eli Bluer

Kroniki emigracyi palestyńskiej zawierają tyle ważnych i donioslych spraw i wydarzeń, iż mogą łatwo przeoczyć postać 13-letniego chłopaczka, która dla nastroju panującego w ulicy żydowskiej jest znamienniejszą od wielu głośnych aktów i uroczystych deklaracyj.

Tylu ludzi wyjeżdża zresztą dzisiaj do Palestyny, że trudno żądać, aby specyalnie zajmował się ktoś Elim Bluerem, „emigrantem“ z Warszawy.

A przecież Eli Bluer — to „emigrant“ zupełnie osobliwego gatunku.

Nie jest on ani chalucem, ani kapitalistą, ani ortodoksą z pod znaku Agudy, ani nawet zwyczajnym sympatykiem syonizmu.

Eli Bluer o wszystkich tych kwestyach nie ma pojęcia.

Zapragnął on poprostu przenieść się z Nalewek do Palestyny, bo takie pragnienie rozkołysało dusze żydowskie i zabiło silnie także i w jego małem serduszku.

Nie mając ani „papierów“, ani pieniędzy, ani poleceń, ani znajomości — przebył drogę z Warszawy do Konstancy częściowo piechotą, a częściowo piątą klasą tj. leżąc pod ławką w pociągu.

Tym sposobem zaoszczędził sobie kosztów kolejowych i przykrości przy odprawie celnej i rewizyi paszportowej.

W Konstancy wsiadł na okręt jako pomocnik palacza, która to godność zwalnia również od wszelkich formalności, związanych z zakupnem karty okrętowej, opłatą za wikt, osobną czy też wspólną kajutą itp.

Tym sposobem przeniósł się 13-letni Eli Bluer z Warszawy do Palestyny.

W Palestynie nie przyjmie go Herbert Samuel z pewnością na osobnej audyencyi, ale mimo to pozostanie ten 13-letni urwisz serdecznym, rozczulającym wyrazem tęsknoty żydowskiej — tęsknoty do Erec...

Pepin.

KRONIKA.

Kraków, 2 kwietnia

— WYJAZD MIN. JANICKIEGO Z KRAKOWA. Wczoraj rano o godzinie 9 min. rolnictwa p. Janicki wyjechał do Wieliczki w towarzystwie naczelnika wydz. roln. w województwie, dra Szymusika, nacz. depart. w min. p. Hawella, wiceprezesa Małop. Tow. Roln., p. Jury i sekr. min. p. Życkiego. Odjeżdżającego ministra żegnał wojew. Kowalikowski oraz przedstawiciele władz miejscowych.

— KRAKÓW W CYFRACH W STYCZNIU 1925 r. W ciągu miesiąca stycznia b. r. zawarto w Krakowie 117 małżeństw (w grudniu ub. r. 112), w tem chrześcijańskich 87 (73), żydowskich 30 (39), urodziło się żywo dzieci 477 (398), ślubnych 359 (317), nieślubnych 118 (81), w tem z małżeństw żydowskich rytualnych 42 (22). Wśród żywo urodzonych było chłopców 233 (197), a dziewcząt 244 (201). Nieżywo przyszło na świat dzieci 24 (18). — W tym samym okresie czasu zmarło w Krakowie osób 296 (287), miejscowych 210 (197), obcych 86 (90). Liczba zmarłych w szpitalach wynosiła osób 156 (152), Z przyczyn śmierci najwięcej przypada na gruźlicę (42), nowotwory (31), zapalenie płuc (28) i choroby organiczne serca (25). Wśród zmarłych było chrześcijan 248 (w grudniu ub. r. 249), a żydów 48 (38). Zachorowań zakaźnych zgłoszono w styczniu b. r. 176 (w grudniu ub. r. 140) z czego na chorych leczonych w szpitalach, przypada 92 (86). Wśród ogółu chorych na choroby zakaźne, pochodziło z poza Krakowa 23 (22), a mianowicie z gmin sąsiednich 8 (4), a z innych miejscowości 15 (18). Z chorób zakaźnych najwięcej przypada na szkarlatynę (53), ospicę (43), trachomę (19) i dur brzuszny (13).

W ciągu miesiąca stycznia br. zmieniło właściciela realności 70 (w grudniu ub. r. 54), a to przez kontrakt kupna 35 (34), przez inne kontrakty 12 (5), a przez śmierć właściciela 23 (15). Przeważna część tranzakcyj miała za przedmiot grunt (29), a potem części domu (21). Najwięcej zmian w posiadaniu realności zaszło w dzielnicy 16-tej (8) i 22-giej (7), a w innych dzielnicach po 3 do 6.

— DORAŻNA POMOC DLA BEZROBOTNYCH PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH. Ministerstwo pracy nadesłało do państw. urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie nową instrukcyę w sprawie doraźnej pomocy dla bezrobotnych pracowników umysłowych. Instrukcya ta wprowadza nowe normy zapomóg, a mianowicie: dla samotnych jednorazową 45 zł. (dotąd 40 zł.), dla rodzin złożonych z dwu osób 65 zł, dotąd 60 zł), dla rodzin złożonych z 3 do 5 osób 85 zł, (dotąd 80 zł.) i dla rodzin liczących powyżej 5 osób 100 zł. Bezrobotni pracownicy umysłowi mają się zgłaszać w państw. urzędzie pośr. pracy ze świadectwami zwolnienia z posad oraz poświadczeniami zamieszkania.

— PRZEPEŁNIENIE WIĘZIEN. Więzienia krak. sądu okręg. karnego są od dłuższego czasu przepełnione. Obecnie w głównym gmachu przy ul. Senackiej i na bastyonie za dworcem towarowym znajduje się 900 osób, w czem 600 wyrokowych, zaś 300 inkwizytów, czekających na rozprawy. Oddział więzienny w Wiśniczu, podlegający sądowi krakowskiemu mieści 500 więźniów wyrokowych. Zaznaczyć należy, że w Wiśniczu odsiadują karę więźniowie, skazani na dłuższe więzienie lub na dożywocie.

— KAWAŁ ZŁODZIEJSKI. Estera Kuchler z Mszany Dolnej doniosła do policyi, że dnia 31. 3 skradziono jej w Krakowie 400 zł. Nieznany sprawca przystąpił do poszkodowanej w chwili, gdy szła z dworca osobowego w stronę Rynku i pod pozorem, że donosząca znalazła zgubione przez niego rzekomo przed chwilą dolary, zawinięte w papier, zaciągnął ją do bramy najbliższego domu i tam po przeprowadzeniu około jej osoby rewizyi, zabrał jej owe 400 zł. które miała schowane za bluzką na piersiach. Po zarzutem powyższej kradzieży przytrzymano 4 osobników, z których jednego poszkodowana rozpoznała.

Nowe opłaty paszportowe.

Do województwa krakowskiego nadeszła wczoraj depesza z instrukcyami co do nowych opłat paszportowych oraz nowego systemu wydawania paszportów ulgowych. Na skutek zarządzenia ministerstwa dyrekcya policyi wstrzymała wydawanie paszportów ulgowych w ogólności, zaś dotychczasowe opłaty za paszporty w wysokości 100 zł. podwyższyła do 250 złotych. Paszporty ulgowe będą odtąd wydawane wyłącznie za aprobatą władzy administracyjnej II instancyi w wypadkach podróży kuracyjnych, naukowych, społecznych, sportowych oraz w ważnych sprawach familijnych, względnie majątkowych. Nowe rozporządzenie ministerstwa zakomunikowało województwo wszystkim starostom w okręgu.

— **ŚMIAŁE WŁAMANIE DO KSIĘGARNI GEBETHNERA.** W nocy z 31 marca na 1 bm. dokonano śmiałego włamania w rynku głównym do księgarni Gebethnera. Personal księgarski wczoraj rano po otworzeniu sklepu zauważył nieład, wewnątrz panujący.

Sprawcy włamania prawdopodobnie wieczorem zakradli się do piwnicy, a wywierciwszy otwór w sklepieniu piwnicznem, dostali się do lokalu księgarni. Tu przetrząsnęli wszystkie szuflady, usiłując przytem dobrać się do kasy ogniotrwałej. Włamywacze jednak nie zdołali kasy rozbić i jedynie z jednej z podręcznych kas zrabowali 3100 zł.

O włamaniu doniesiono policyi, która wszczęła energiczny pościg i dochodzenia za złodziejami.

— **KRADZIEŻ GARDEROBY.** Sorcin Edward, zam. przy ul. Krupniczej 20 doniósł do policyi, że dnia 31. 3 nieznany sprawca skradł na szkodę Abrahama Landaua, zam. przy ul. Dietla l. 9 z przedpokoju dwie zarzutki czarną i szarą wartości 600 złotych.

— **W ATAKU EPILEPTYCZNYM WPADŁ DO WISŁY.** Wczoraj rano przechodzący nad brzegiem Wisły Jan Windak lat 53, tragarz, dostał nagle ataku epileptycznego, w czasie którego wpadł do Wisły i począł tonąć. Nadbiegli przechodnie wydobyli Windaka z wody, zaś zawezwane pogotowie ratunkowe przewiozło go do szpitala św. Łazarza.

— **ZAMACH SAMOBÓJCZY W HOTELU.** Dn. 1 bm. o godz. 2-ej zawezwano pogotowie ratunkowe do hotelu Poznańskiego, gdzie Tadeusz Olikiewicz, urzędnik biura wyjazdu do Ameryki, zamieszkały w tymże hotelu od 2-ch miesięcy, usiłował pozbawić się życia przez zaczadzenie gazem węglowym. Olikiewicza przewiozło pog. rat. do szpitala św. Łazarza. Według zebranych informacyi Olikiewicz nosił się od pewnego czasu z zamiarem skrócenia swego życia.

— **FLASZKI I CEGŁY LECĄ Z OKIEN DOMÓW.** Wczoraj [illegible] ul. Bonifraterską l. 3 do Feuersteina Romana (lat 16), praktykanta kuśnierskiego, któremu w ul. Senackiej z 3 piętra kamienicy pod l. 9, spadła na głowę flaszka. Lekarz stwierdził głęboką ranę na głowie i opatrzył go na miejscu.

Również wczoraj na ul. Starowiślnej z domu pod l. 37, spadła cegła na przechodzącą tamtędy Zofię Makowską, lat 26, służącą, raniąc ją dotkliwie w czoło. Lekarz pogotowia opatrzył ranną.

— **PODCIĘŁA SOBIE ŻYŁY U RĘKI.** W dniu wczorajszym usiłowała odebrać sobie życie przez przecięcie naczyń powyżej przegubu dłoni Marya Grabiec lat 29, żona listonosza, zam. przy ul. Krowoderskiej l. 58. Lekarz pogotowia odwiózł desperatkę po opatrzeniu do szpitala św. Łazarza. Przycyny zamachu samobójczego narazie nie stwierdz. no

—o-o—

— **WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA WŁAŚCICIELI REALNOŚCI WIELKIEGO KRAKOWA,** odbędzie się w niedzielę dnia 5 kwietnia 1925, w sali Towarzystwa Rolniczego przy pl. Szczepańskim l. 8, II. piętro, o godz. 15. W razie braku kompletu odbędzie się o godz. 15'30 min. w tym samym dniu i lokalu drugie Walne Zgromadzenie, ważne do powzięcia uchwał bez względu na ilość członków obecnych.

Porządek dzienny umieszczony w zaproszeniach imiennych i rozesłany.

Za Radę Zawiadowczą
Dr Ludwik Schneider
Prezes.

800

—o-o—

— **NIEBYWAŁE ZDARZENIE OD DWU TYSIĘCY LAT!** Radosne zdarzenie otwarcia po 2.000 lat rozsypki żyd. Uniwersytetu w Jerozolimie, chce firma MAJER FERTIG, **Kraków,** Stradom 18, w ten sposób uczcić, że wszystkim swoim Klientom i P. T. Publiczności, bez różnicy stanu i wyznania ofiaruje na zbliżające się święta po najniższych cenach ze swojego bogato zaopatrzonego składu: płótna bawełniane i lniane żyrardowskie i zagraniczne, ponadto obrusy, ręczniki, ścierki, ser- [illegible] firy, dymki pościelowe (damast) i kalesonowe, weby czerwone na wsypy, chusteczki do nosa i tp. — Sprzedaż po niebywałych wyjątkowo niskich cenach. — Można oglądać bez obowiązku kupna.

280 **Niebywała okazya!**

—o-o—

— **NAJDELIKATNIEJSZE POTRAWY MĄCZNE** udają się najlepiej przy użyciu KUNEROLU

—o-o—

— **WIELKA REDUTA** na rzecz żyd. inwalidów wdów i sierót woj. w dniu 28 marca br. w sali Saskiej była jedną z najsympatyczniejszych zabaw tegorocznego karnawału. Wśród dźwięków doborowej muzyki przeciągnęła się zabawa do późnego ranka. — Królową karnawału wybrano w drodze plebiscytu p. Reginę Wiklerównę. Nagrodę konkursu balonikowego otrzymała p. Regina Margulie-sowa z p. Pfefferem oraz p. Feldmanówna z p. Wetsteinem; najpiękniej odtańczyli tango p. Mania Wetsteinówna z p. Wetsteinem (nagroda konkursu tańca). Komitet składa tą drogą serdeczne podziękowanie wszystkim Paniom i Panom, którzy swą pracą przyczynili się do świetnego wyniku reduty.

802

— **DRUGI I OSTATNI KONCERT Br. HUBERMANA** zawiera program, za jakim tęskni muzykalny Kraków! Na wstępie Sonata A-dur Cezara Francka, owa przełomowa kompozycya w muzyce nowoczesnej. Obok Francka nieodłączny od niego J. S. Bach, jego wzór; interpretacyą Bacha góruje Huberman nad wszystkimi skrzypkami. Szczególne zainteresowanie budzą „Mity" Szymanowskiego. W programie znajduje się nadto niegrany od dłuższego czasu nawskroś romantyczny Koncert Goldmarka i przepyszne „Tańce hiszpańskie" Sarasatego. Program podyktowany istotnie najgłębszą kulturą artystyczną. Koncert odbędzie się **dziś, tj. we czwartek, 2 kwietnia, o godz. 8 wieczór.** 1237

—o-o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Don Juan".
Piątek: „Don Juan".

BAGATELA

Czwartek: „Zwierzątko".
Piątek: „Zwierzątko".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Czwartek: „Cloclo".
Piątek: „Dzidzi".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Błyskawiczny upiór". Senzacyjna komedya w 7-miu aktach z Johny Hinnes w roli głównej.

NOWOŚCI: „Biała siostra". (W ogniu Wezuwiusza). Dramat włoski, z Lilianą Gish w roli gł.

UCIECHA: „Jiskor". Tragedya w 8-miu aktach z prologiem, reżyseryi S. M. Goldina.

SZTUKA: „Tryumf". Dramat senzacyjny w 8-iu aktach z M. Varkonyi w roli głównej, wytw. Paramount.

REDUTA: „Kobieta sfinks". Dramat senzacyjny w 8-miu aktach ze specyalną oprawą muzyczną.

WANDA: „Krwawy tron dożów weneckich" Dramat w 8-miu aktach ze specyalną oprawą muzyczną.

Z kraju.

STREJK ROBOTNIKÓW ROLNYCH. Proklamowany przez związek zawodowy robotników rolnych strejk powszechny w rolnictwie wybuchł onegdaj, obejmując kilkanaście powiatów b. Kongresówki, woj. poznańskiego i pomorskiego. W ciągu dnia bezrobocie rozszerzyło się na szereg dalszych powiatów, w których zastrejkowało do 80 proc. robotników rolnych.

W kołach rządowych odbywały się konferencye, mające na celu zlikwidowanie bezrobocia. Pertraktacye ze stronami dotychczas nie są prowadzone.

ARESZTOWANIE KOMANDORA MARYNARKI. Onegdaj z rozkazu prokuratury wojskowej aresztowano komandora marynarki wojennej Bartoszewicza-Stachowskiego.

Aresztowanie to jest wynikiem śledztwa prowadzonego przez Korpus kontrolerów w sprawie nadużyć przy dostawach dla marynarki. Szczegóły trzymane są jeszcze w tajemnicy. Wiadomo jednak, że nadużycia sięgały b. wysokich sum, a w całej aferze brał udział jeden z banków warszawskich.

Ze świata.

SENSACYJNA LICYTACYA WSPANIAŁEJ BIBLIOTEKI. W ostatnich dniach odbyła się w Paryżu pierwsza licytacya jednej z najwspanialszych i najbardziej zbytkownych bibliotek w Europie. Jest to zbiór znakomitego bibliofila, p. Descamps-Scrive'a zawierający najrzadsze egzemplarze ilustrowane od XV w. aż do chwili bieżącej.

Pierwsza licytacya objęła eksponaty od XVI w. do XVIII w. Wśród nich wywołała pierwszorzędną sensacyę sprzedać dwutomowego egzemplarza pt. „Monument do Costume“ za nieprawdopodobną wprost sumę — 432.000 fr. Dzieło zawiera szereg czarujących sztychów, stanowiących materyał historyczny do obyczajów, mody i kostyumów francuskich XVIII wieku. Plansze są arcydziełem Moreau młodszego i Frendeberga. Wspaniały ten egzemplarz pochodzi z 1774—84 r. i ma świetnie zachowany oryginalną oprawę. Szczęśliwym nabywcą jest znany kolekcyoner z Nowego Jorku, dr. Rosenbach.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye 1 IV.	Transakcye 31 III.
Polski Bank Przem. I-VII	—	—
Bank Hipoteczny	—	0·57
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	—	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	10·00 ex knp	10·00
Polskie Tow. Handl.	0·29—0·30	0·30 - 0·31
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki“	0·90	—
Tow. han. Bracia Kolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	0·10	—
Zieleniewski I—IV	11·50—11·60	—
H. Cegielski, Poznań	—	0·57
Parowozy I—V.	0·68	0·67—0·68
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Kolejowe Zakł. G. h.	—	—
„Trzebinia“ zel.	0·58	—
Zakłady amunic. „Pocisk“	1·10	—
„Ceres“ fabryka cementu	17·50—17·75	18·00
Mierszan. kie Zak. Gor. S. A.	4·10—4·15	4·20
„Fepege“ Tow. dla prz. gór.	1·35	—
Polska Nafta	0·53—0·5.	—
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	0·75	—
„Rezot“ Towsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Krakow	—	—
Fabr. przet. dr. w Trzebini	—	—
„Azot“ I—IV.	0·28—0·32	—
„Agrochemia“	—	—
„Klarus“ Przemysł spiryt.	—	—
Fabr. cukru w Chodorowie	4·20—4	4·20
Cukrownia Chybie I.	—	5·25—5·40
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·47	—
Elektr. w Bielszy I-IV	0·20	0·24
B. W. Niemojowski		0·60
Fabr. kapeluszy w Myślen.	——	—

Giełda warszawska z dnia 1 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17 — bony złote ———— pożyczka złota 5·10 milionowa —— pożyczka dolarowa 5·5.

Czeki: Belgia tranz. 26·70— Holandya tranz. 206·88 Londyn tranz. .47o Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 27·86 Praga tranz 15·40— Szwajcarya tranz. 99·97 Wiedeń tranz. 7·265 Włochy tranz. 21·21

Giełda warszawska z dnia 1 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków —— Bank Przemysłowy Lwów 0·30 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 11·00 Puls 0·50——— Wilia 0·24—— Cukier Warszawa 3·35 —— — Cegielski 0·56 —— Ursus 1·06 Parowozy 0·67 —— — Zawiercie 18·30 Żegluga 0·30 Polska Nafta 0·60 Siła i Światło 0·59—— Chmielów 0·60 Ostrowiec 2·40 ——— Pocisk 1·20— Zieleniewski 15·00 Żyrardów 11·00 Chodorów 420

* * *

Zurych, 1. IV. PAT. Paryż 27.15, Londyn 24.7 i pół, Nowy Jork 518 i pół, Belgia 26.45, Włochy 21.37, Berlin 1.234, Wiedeń 73.05, Sztokholm 139.87, Praga 15.35, Warszawa 100, Budapeszt 9.72, Tendencya niejednolita.

Otwarcie Uniwersytetu Hebrajskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 1. 4. (D) Godzina 12 w nocy. Z Londynu donoszą: Dziś, w dniu otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie panuje na ulicach Jerozolimy niezwykły ruch. Tłumy ludności żydowskiej, przybyłej z całego kraju zdążają do gmachu uniwersytetu hebrajskiego. W gmachu uniwersytetu zebrało się przeszło 7 tysięcy osób. Prez, Organizacyi Syońskiej prof. Weizmann zainaugurował uroczystość otwarcia przemówieniem, w którem dał wyraz radości z powodu otwarcia najwyższej uczelni żydowskiej. Następnie wyglosili przemówienia powitalne przedstawiciele rządu angielskiego i uniwersytetu.

* * *

Do zamknięcia numeru nie otrzymaliśmy dalszych przemówień.

Lord Balfour o sytuacyi w Palestynie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 1. 4 (M.) Z Jerozolimy donosi ŻAT pod datą 31. 3: Lord Balfour przyjął dziś przedstawicieli prasy palestyńskiej i zagranicznej i w dłuższem przemówieniu przedstawił sytuacyę w Palestynie.

Sytuacya w kraju jest zadawalniająca. Niesłychany zapał jaki Żydzi wykazują, rokuje nadzieje szybkiej odbudowy kraju. Marzenia syonistów — powiada mowca — są bliskie urzeczywistnienia, otwarcie uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie stanowi nową erę w dziejach narodu żydowskiego. W najbliższej przyszłości musi dojść do porozumienia żydowsko arabskiego. Przechodząc do spraw imigracyi żydowskiej powiedział Balfour, że emigracya nieograniczona byłaby szaleństwem i nawet z punktu widzenia poiltyki syonistycznej koniecznem jest uregulowanie imigracyi do Palestyny.

Marszałek Allenby w Palestynie

Warszawa, 1. 3 (M.) ŻAT donosi z Jerozolimy pod datą 31, 3: Dziś przybył do Jerozolimy marszałek polny Alenby celem wzięcia udziału w uroczystości otwarcia uniwersytetu.

Rektor Uniw. arabskiego w Kairo na uroczystości otwarcia U. H.

Warszawa, 1. 4 (M.) Z Jerozolimy donosi ŻAT: Dziś przybył do Jerozolimy rektor uniwersytetu arabskiego z Kairo w celu wzięcia udziału w uroczystości otwarcia uniwersytetu hebr. w imieniu rządu egipskiego i uniwersytetu z Kairo. Przybycie reprezentanta wszechnicy arabskiej wywołało wśród arabskich szowinistów w Palestynie silne wrażenie.

Dar prof. Einsteina dla U. H.

Warszawa, 1. 4 (M.) Z Jerozolimy donosi ŻAT: Prof. Albert Einstein nadesłał w darze uniwersytetowi hebr. oryginalny rękopis zawierający uzasadnienie jego „teoryi względności“.

Marx kandydatem stronnictw republikańskich na prez. Rzeszy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin. 1. 4. (D) Starania o wspólnego kandydata republikańskiego na prezydenta Rzeszy mają pomyślny obrót. Po zgodzie wyrażonej przez centrum i prawicę na kandydaturę Marksa, także i socyalni demokraci w zasadzie zgadzają się na wspólną kandydaturę Marksa. W najbliższym czasie zostanie sprawa wspólnego kandydata definitywnie załatwiona.

Nowy pruski prezydent ministrów

Berlin. 1. 4. PAT. Na wczorajszem posiedzeniu sejmu pruskiego został wybrany prezydentem pruskiego gabinetu demokrata Hoepker-Aschoff.

Zmiany na austryackich placówkach dyplomatycznych

Zwycięstwo myśli przyłączenia się do Niemiec?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 1 4. (D) Na austryackich placówkach dyplomatycznych zagranicą nastąpią poważne przesunięcia. Posłowie austryaccy w Warszawie, p. Post, w Paryżu, p. Eishoff i w Berlinie p. Ridel zostali odwołani ze swoich stanowisk.

W miejsce posła Eishoffa w Paryżu obejmie tę placówkę b. min. spraw zagr. Grünberger, a w Berlinie zastąpi p. Ridla wszechniemeicki polityk, wicekanclerz Frank. Ta ostatnia kandydatura oznacza wzmocnienie myśli przyłączenia się Austryi do Rzeszy.

Nazwisko zastępcy posła Posta w Warszawie jest na razie trzymane w tajemnicy przez odpowiednie czynniki.

Sytuacya strejkowa w Zagłębiu ostrawsko-karwińskiem

Morawska Ostrawa, 1. 4 (D.) Sytuacya strejkowa w Zagłębiu morawsko-karwińskiem pogarsza się. Z godziny na godzinę wzrasta ilość strejkujących. Mimo to jednak nie można uważać strejku za powszechny, gdyż w pewnych kopalniach 50 proc. górników pracuje. Komuniści starają się agitować wśród strejkujących, na razie bezskutecznie. Przed kopalniami stoją grupy strejkujących, którzy starają się powstrzymać chętnych do pracy. Na tem tle dochodzi do starć i bójek.

Giełda wiedeńska z dnia 1 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28 60 Zagrzeb i Belgrad 1140 Berlin 16876 Bruksela 3659 Budapeszt 9910 Bukareszt 3.060 Chrystiania 11180 Kopenhaga 13015 Londyn 3390 Madryt 10100 Medyolan 2926 NowyJork 70935 Paryż 3792 Praga 2102 Sofia 515 Sztokholm 19120 Warszawa 13615—13665 Zurych 13673 Dolary 70775 Belgijskie 3650 bułgarskie 505 duńskie 12910 marki niemieckie 16830 angielskie 337. — francuskie 3797 holenderskie 28050 włoskie 2920 jugosłowiańskie 1159 norweskie 11010 polskie 13560— 13660 rumuńskie ..5 szwedzkie 18000 szwajcarskie 13610 hiszpańskie 10010 czeskie 2101 węgierskie 9900 tureckie 347—.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. — renta lutowa — losy tureckie 412— Bodenkredit 212— austr. zakł. kred. 1461 kolejo austr. 400 kole połudn. 54·25 Alpiny 350.

Lwów, 1. 4 PAT. Bank hipot. 0.55 bank przem. 0.34, bank rolniczy 0.30, Browary 9.10, Chybi 5.30, Chodorów 4.35—4.45, Ćmielów 0.50, Gazolina 1.85 —1.90, Niemojowski 0.63—0.64, Ojkos 2.40—2.50, Zieleniewski 11.75—11.80 Tohan 0.30.

KUPON Nr. 7 i 8

dla konkursu „Łamigłówki“

Nowego Dziennika

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły apteczne

DROGUERYA
EDMUNDA KURTZ Kraków Wolnica 5
poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach przystępnych

Nowy Zarząd drogueryi
przy ul. Zwierzynieckiej 4 poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach nader przystępnych

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
GERTRUDY 34.
Tel. 4162. Tel 4162.

S. Sattler, Kraków, Stradom 18
Wyroby metalowe stalowe emaliowane, nożownicze. Artykuły dla gospodarstwa domowego

FORTEPIANY

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE
Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków
Szewska 9. Tel. 4365
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy.
Wybór olbrzymi

Elektrotechnika

„LUX“
Kraków pl. Dominikański 2
Urządzenia elektr.
Wszelkie naprawy
Sprzedaż materyałów
Porady i kosztorysy bezpłatnie.
Telefon Nr. 3335.

Galanterya

BAZAR WENECKI
Kraków, Rynek gł. 11
poleca w wielkim wyborze korale, branzoletki, broszki, artykuły podarunkowe hurtownie i częściowo.

Porcelana

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca
H. Stalter Kraków
ulica Cr azka l. 39.

Meble

Meble stylowe luksusowe biurowe, dekoracye wnętrz poleca **M. Pleszowski,** Kraków, Mały Rynek 2. Telefon 4136.

Radio

„UNIWERSUM“ biuro inżynierskie, Kraków, ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiorcze, lamki katodowe i części składowe.

RADJOSWIAT
Kraków, Grodzka 32
Wszystko na składzie po najtańszych cenach.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Szkło

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków. Grodzka 60, Tel 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych

Szlifierz

SPECYALISTA
szlifierz brzytew dobiera fachowo wg. zarostu, najlepsze brzytwy od 5—7 zł. **J. MYSZKOWSKI**
Kraków, Dietlowska L. 46

Węgle

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo
POLSKA SP. WĘGLOWA,
ul. Andrzeja Potockiego 3
Tel. 4075. Tel. 4075.

Złoto, srebro

Wielki wybór!
Zegarki, brylanty, perły, i wyroby srebrne najtaniej poleca:
GOLDSTEIN i GRUNBERG
Kraków, ul. Bożego Ciała róg Dietla 4

REKLAMA dźwignią handlu!

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice“
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (systemu RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA. KWARTINA. SIROTY

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

MŁODY, zdolny i energiczny człowiek, z kilkuletnią praktyką w większem przedsiębiorstwie handlowem gruntownie obeznany z kalkulacyą handlową, ze znajomością buchalteryi i stenografii, z ładnem pismem poszukuje jakiejkolwiek posady od zaraz lub od 15 kwietnia. Zgłoszenia pisemne do Adm. „Now. Dziennika“ pod „Sumienny“.

Proszki dla dorosłych
AK
z firmą **„KOWALSKINA“**
usuwają BÓL GŁOWY
Wyrob. Lab. Chem. farm. Ap. KOWALSKI

BREIT I NOWOMIAST, Stradom 23, Kraków, poszukują praktykanta sklepowego do natychmiastowego wstąpienia. Zgłoszenia między 9—10 rano.

CIEMNE
MYDŁO IDA-BENZOE
(J. WIŚNIEWSKIEGO)
gatunek przedwojenny
już jest do nabycia wszędzie!
Drogerja Mgra K. Jędrzejowskiego
dawniej **J. Wiśniewski**
Kraków, ul. Stradom 7.

OKAZYA. Sprzedam zupełnie nowe zamówione, lakierowane urządzenie kuchenne. Robota pierwszorzędna. Wiadomość: u stolarza Dietla 59.

TANIO SPRZEDAM lustra, zegary, stoły i łóżka. Kraków, Straszewskiego l. 1.

Sidol

Najlepszy w świecie środek do czyszczenia metali, szyb, luster i marmuru.

„SIRAX“
7-6
proszek do szurowania.

Wszędzie do nabycia.

Przedstawiciel na Kraków:
Adolf Mirisz, Kraków
ulica Dietlowska 51. Tel. 3036.

Dus jydisze Wort
דאס יודישע ווארט
jedyny bezpartyjny organ żyd. w Małopolsce wychodzi w Krakowie co tydzień. Abonament kwartalny zł 2·50
Adres Redakcyi i Admin. **Meiselsa 4. Tel. 2096.**

Drobne ogłoszenia

KARNISZE mosiężne
NAKRYCIA alpakowe
NACZYNIA kuchenne marki „Standard“
WAGI stołowe i dziesiętne
PRIMUSY szwedzkie i krajowe
MASZYNKI do lodów
poleca HENRYK KORNHÄUSER, Kraków, Krakowska 4.

Posiadam obszerny lokal frontowy w ruchliwej dzielnicy obok ul. Bożego-Ciała i poszukuję spólnika celem założenia jakiegokolwiekbądź interesu handlowego. Zgłoszenia pod „Z“ do Adm. N. Dz.

Budowlane materyały poleca najtaniej „Spójnia“ Kraków. Gertrudy 5. Tel. 4397

Sanatoryum i zakład wodoleczniczy Kraków, S uj skiego 11, Tel. 1296. Choroby nerwów, serca, żołądka i jelit, reumatyzm, cukrzyca, otyłość 558

LOKAL wielkości około 100 m. kw. jasny, piękny, zaraz do wynajęcia. Wiadomość u stróża, ul. Agnieszki 9.

Ważne dla świata prawniczego i kupieckiego!

Właśnie ukazał się zbiór przepisów prawnych, odnoszących się do

WALORYZACYI

p. t. **WALORYZACYA** czyli przerachowanie zobowiązań prywatno-prawnych oraz publiczno-prawnych — ze wszystkimi odnośnymi przepisami — ze skorowidzem alfabetycznym. — Zebrał dla praktycznego użytku i wydał
Dr. Henryk Goldstern
Sędzia okręgowy
Cena 3 Zł.
Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz w składzie głównym:
Księgarnia **A. J. Seidena w Tarnowie**

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA

TELEFON 279. **W KRAKOWIE, UL. ORZESZKOWEJ L. 7.** **TELEFON 279.**

przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące — w szczególności druki bankowe, kupieckie, przemysłowe, reklamowe, czasopisma i dzieła wykonując takowe starannie, szybko i po cenach umiarkowanych.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7